



FORENINGEN NORDEN



Reykjavikudætur – Reykjaviks døtre – optrådte på Kulturværftet i Helsingør
i forbindelse med nOrd – Nordisk litteraturfestivals fejring af Islands 100 års selvstændighed.

Medlemsblad for lokalafdelingen Fredensborg

fredensborg.foreningen-norden.dk

nr. 66, oktober 2018

Formandens klumme



Tillykke til Island

Den 1. december kan Island fejre 100 år som selvstændig nation. Jubilæet blev dog allerede fejret den 18. juli. Indtil 1944 var Island dog stadig en del af det danske kongedømme. Efter en folkeafstemning i Island blev landet den 17. juni 1944 officielt en republik.

I året 874 fik Island status som fristat. Indbyggerne bestod især af nordmænd og gælere. Omkring 1380 blev Island en del af det dansk-norske rige. Det varede indtil Napoleonskrigene delte Norge og Danmark, og Island blev en del af det danske rige. I slutningen af 1700 tallet opstod en uafhængighedsbevægelse og det resulterede i den dansk-islandske forbundslov i 1918.

Island har siden sin tid som fristat været udsat for mange store katastrofer : vulkanudbrud, sygdomme og sult. I 1800-tallet udvandrede 20.000 af landets 70.000 indbyggere til Manitoba i Canada. Finanskrisen i 2008 ramte også Island hårdt og mange udvandrede. De sidste 100 år har landet gennemløbet en imponerende udvikling. Fra et være et samfund baseret på fiskeri, udviklede det sig til et moderne industri- og videnssamfund. De har med stor dygtighed udnyttet deres naturlige ressourcer i form af vandfald og varme kilder. Måske hænger det sammen med det islandske folks hårdførhed og stolthed – men sikkert også at islændinge er mellem de mest arbejdsomme i verden.

Islændinge imponerer os med de mange gode forfattere, Björk satte musikalsk landet på verdenskortet og landets hånd- og fodboldhold klarer sig fint på den internationale scene.

Udgivet af Foreningen Norden

Fredensborg lokalafdeling

norden.fredensborg@gmail.com

cvr 32709745

Redaktion: Bestyrelsen

Ansvarshavende redaktør: Lisa Juhler

Oplag: 120 eksemplarer

Forsidefoto: Reykjavikudatur/ LJ

Foreningen Nordens bestyrelse:

Lisa Juhler, Axel Møllers vej 4,

3490 Kvistgård ☎ 2251 0829

Dorte Demant, Baunebjergvej 214

3050 Humlebæk ☎ 2097 8126

Heidi Ølgaard, Gl. Torpenvej 15,

3050 Humlebæk ☎ 4919 2346

Jan Hellen, Bygvænget 826

2980 Kokkedal ☎ 4016 5105

Ina Laursen, Baunebjergvej 15 C

3050 Humlebæk ☎ 4919 1274

Bjørn Sandberg, Hvedevænget 48,

2980 Kokkedal ☎ 6130 2980

Kontingent:

Personligt medlemsskab: 285 kr.

Husstandsmedlemsskab: 370 kr.

Pensionist: 185 kr. Pensionistpar: 225 kr.

Skolemedlemskab: 495 kr.

Biblioteksmedlemsskab: 395 kr.

Inge Gellers Krog 1932-2018

Inge var medlem af Foreningen Norden og Nordisk Læsekreds i en årrække. Vi var meget glade for hendes bidrag til læsekredsen og foreningens medlemsblad.

I nr. 58 sept. 2016 skrev hun et indlæg om Godhavns-sagen og i nr. 61 juni 2017 skrev hun *En kærligheds-historie*, der handlede om hendes tante og en russisk interneret i Horserød-lejren.

Inge har også skrevet og udgivet et hæfte om Hornebymalerne.

”I den lille landsby Horneby ved Hornbæk blev jeg født den 16. juli 1932. Inge Gellers Krog – født Andreassen. I 1954 blev jeg færdig som børnehavepædagog fra Frøbelseminariet. Tilfældigt blev min første arbejdsplads Behandlingshjemmet Baunegården i Værløse. Det blev fulgt op af en tid på børnepsykiatrisk afdeling på Bispebjerg.

Som nygift og bosiddende i Humlebæk blev jeg den første pædagog på Optagelseshjemmet Børnely i Mikkelsborg.

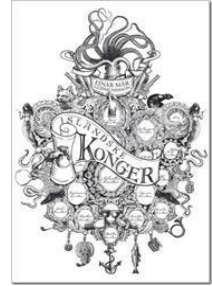
I 1969 blev vi forstanderpar på Julemærkehjemmet i Skælskør. Efter 22 år gik min mand på pension og jeg blev sekretær for uddannelseskonsulenten i KAD.

I 1989 blev jeg pensioneret og bosatte mig permanent i Humlebæk. Her har min mands familie haft ejendomme siden 30erne.” (Inge i Blad nr.58)

Kommende arrangementer

Mandag den 12. november kl. 19.00 på Humlebæk Bibliotek Skumringstid i Norden. Tema: Helte i Norden.

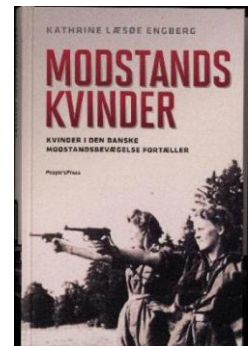
I bibliotekets skumringscafe læser Bent Skov Larsen højt af årets tekst fra Einar Mar Gudmundsson Islandske konger.



Efter en kort pause spiller guitaristen Torben Junker nordiske melodier. Vi skal bla. høre musik af Ulf Lundell og Cornelis Vreeswijk.

Torben Junker har spillet det meste af sit liv. Han er autodidakt men har beskæftiget sig med musik som hobby, musiklærer og korleder. Torben boede i en årrække i Humlebæk, men bor nu i Søborg ved Gilleleje.

Derefter sætter vi fokus på nogle danske heltinder. Nogle af de danske kvinder, der deltog i modstandskampen under besættelsen, har fortalt deres historie til Kathrine Læsøe Engberg. Hun har samlet beretninger fra 8 kvinder i bogen Modstandskvinder. Kathrine Læsøe Engberg fortæller om kvinderne og sine møder og samtaler med dem.



Arrangeres i samarbejde med Fredensborg Bibliotekerne.

Billetter kan købes fra 1. oktober på

www.fredensborgbibliotekerne.dk/arrangementer og koster 50 kr. For medlemmer af biblioteksklubben og Foreningen Norden koster billetterne 35 kr.

Onsdag den 12. december 2018 kl. 19.00 på Humlebæk Bibliotek Jul i Norden

Vi afholder vores traditionelle julearrangement med middag, banko, sang og musik.

Kom og få en hyggelig stund med andre Norden-venner, når vi synger julen ind.



Det koster 100 kr. at deltage.

Tilmelding til Lisa Juhler senest den 7. december på tlf. 22510829 eller på mail lisajuhler@gmail.com

Foto fra julearrangement 2017

Nordatlantisk julekoncert 2018

Helligåndskirken, Strøget, København

Lørdag 8. december kl. 17:00 - 18:30

Entre 110 kr. ved indgangen, som åbnes kl. 16.30

Medvirkende kor: MIK - Grønland, Staka - Island, Húsakorid - Færøerne, Dóttir - Island.

Aavaat - Grønland, Det islandske kvindekör.



Qullissat – den forladte mineby højt mod nord

Den 5. september fortalte journalisten Søren Peder Sørensen på Humlebæk Bibliotek om kulminebyen Qullissat –byen der ikke ville dø. Foredraget blev ledsaget af Søren Peder Sørensens fotografier.



Foto: Forladt lastvogn (S.P. Sørensen)

I sommeren 2009 sejlede Søren Peder Sørensen med Ove Blytman Sørensen i farvandet ved Diskosøen. Ove havde inviteret ham på sælfangst, og Ove pegede nu på Diskosøen og fortalte at han var fra Qullissat, den forladte kulmineby, der lå på øen. Søren Peder Sørensen boede i Ilulissat sammen med sin kone, der havde et vikariat på byens hospital. Søren Peder Sørensen havde aldrig hørt om den forladte by, men efter turen med Ove, gik han i gang med at undersøge sagen nærmere.

Hvad var der sket, hvorfor valgte man at lukke minen og flytte de 1100 indbyggere i årene 1969-1972? Hvordan skete det og hvordan var det gået dem siden?



I Ilulissani Katersugaasiuk, som var polarforskeren Knud Rasmussens fødehjem i Ilulissat, var der indrettet museum, og i et hjørne var der en udstilling om Qullissat. Kulminen blev oprettet i 1924 for at gøre Grønland selvforsynende med energi. Byen voksede op i årene efter og i 1966 boede der 1400 grønlandere, danskere, nordmænd, skotter og nogle få amerikanere. Det gjorde Qullissat til Grønlands sjette største by.

Foto: S.P. Sørensen

Qullissat var en rigtig arbejderby og Grønlands første fagforening blev dannet her. Det var også en by, der fik kulturelle påvirkninger mange steder fra, og byens ungdom sugede til sig. Her opstod den helt særegne Vaigat-hawaii musik. En pop-musik med harmonika og hawaii-guitar. Hør et eksempel på Youtube med Rosa Bille "Qutdligssat Nuna hawaii".

Rockgruppen Sume skrev i 1972 en sang om Qullissat. Den blev indspillet på plade i 1974. I 2012 afholdt Sume koncert i Qullissat for at markere 40 året for lukningen. Koncerten blev en stor succes. Hør dem på Youtube "Sume qullissat" Sume var Grønlands første rockband og frontfigurerne var sangskriveren Malik Høegh og guitaristen Per Bertelsen. I 2014 kom dokumentarfilmen "Sume – lyden af en revolution".

Senere fik Søren Peder Sørensen mulighed for at besøge byen. Det blev til flere besøg i byen, hvor han også mødte nogle af de fraflyttede. I 1972 lukkede myndighederne kulminen og flyttede byens borgere til andre byer. Fraflytningen, som indbyggerne opfattede som en tvangsflytning, da myndighederne lukkede alt ned og reelt ikke levede nogle overlevelsesmuligheder, havde været meget svær. Det havde ført til traumer, arbejdsløshed, ulykke og selvmord. De fraflyttedes skæbne overbeviste ham om, at der var en vigtig historie at fortælle, og derfor skrev han bogen "Qullissat – byen der ikke ville dø".

Qullissatterne ønsker de ansvarlige myndigheders anerkendelse af, at det man gjorde, da man nedlagde deres by, havde store menneskelige konsekvenser. "Man kan ikke tage den oplevelse fra folk, at de føler, at de blev tvangsflyttet".

Tidligere landsstyreformand Kuupi Kleist er født i Qullissat i 1958 og har selv følt følgerne af tvangsflytningen. I 2012 lod han sig vie til Aviaaja Vandersee på kirketrappen i Qullissat. Byens grønmalede kirke blev flyttet til Ilulissat i 1972.

I 2015 besøgte dronningen Quillissat, 55 år efter at hun var der første gang. Det var til stor glæde for de tidligere indbyggere og deres efterkommere, der mødes om sommeren og sætter de forladte huse i stand.

Kitty



Naja og Søren Peder



To af de fraflyttede overværede foredraget på Humlebæk Bibliotek. Søstre Naja og Kitty er begge født i Qullissat, men var ganske små da de flyttede. Deres mor var grønlander og deres far dansker og ansat i minen. De fortalte lidt om deres minder og indtryk fra byen og fraflytningen. *Tekst og foto: LIJ*

Islandske konger

Den 15. september interviewede Erik Skyum-Nielsen på Kulturværftet den kendte og populære forfatter Einar Maar Gudmundsson i anledning af Islands fejring af 100 års selvstændighed.

”Islandske konger” er titlen på årets bog i Skumringstid i Norden. Den er skrevet af Einar Maar Gudmundsson, og den handler om de stolte islændinge, der føler sig som konger. Det er også en slægtsroman, der handler om Einar’s slægt. Der har været både tåber og tosser, begavelser og løjerlige personer, og de har beklædt alle slags erhverv lige fra ministre og altingsmedlemmer til fiskere, sømænd, tjenere, forbrydere og sagførere (de er ofte de samme!), drukkenbolte og horebukke. Kvinderne har været husmødre, stewardesser og kunstmalere, og selv om man ikke har blå blod i årene, kan man godt te sig som en konge.

Erik Skyum-Nielsen og Einar Maar Gudmundsson har kendt hinanden i mange år, idet Erik har oversat Einar’s bøger. Einar har ud over sine romaner også skrevet om kritiske og samfundsanalytiske bøger om islandske forhold bl.a. ”Hvidbogen” (2009) og ”Bankstræde nr. 0” (2011) om finanskrisen og bankkrak, bøger som også Erik Skyum-Nielsen har bidraget til.

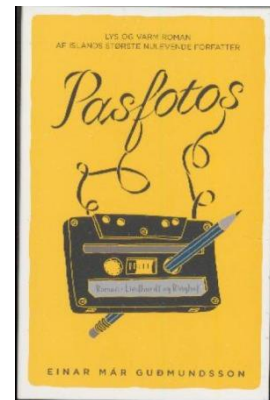
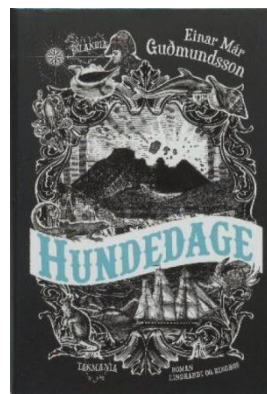
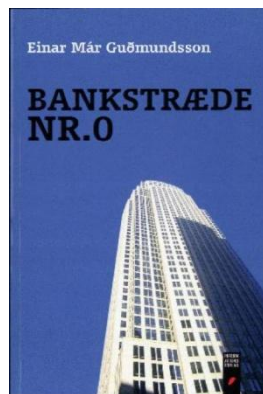
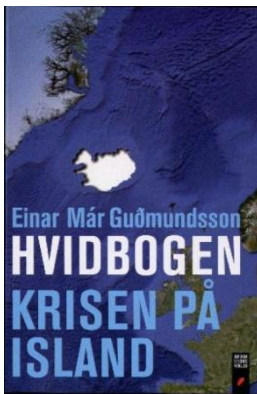
Island har faktisk haft en konge i 3 måneder. Det var eventyreren og piraten Jørgen Jürgensen (1780-1841), der blev konge i 2 måneder i 1809. Det skrev han om i ”Hundredage” fra 2015.

Erik spurgte Einar om hvad hans bud var på at islændinge havde overlevet som nation trods flere hundrede års norsk og dansk overherredømme, vulkanudbrud, hungersnød og et barsk klima.

Einar mente det var islændinges stolte natur. Stolthed over historie, sprog og litteratur. Sagatiden har givet dem en selvtillid. De er forankret lokalt og der er aldrig opstået et classesamfund.

Einar mente også at opførelsen af Nordens Hus i Reykjavik havde stor betydning som modvægt til amerikaniseringen. Det har helt sikkert også betydet noget for den store opblomstring af litteraturen siden 80’erne. Og sidst men ikke mindst man har rejst sig mod at blive betragtet som et kulturhistorisk oprindelsesmuseum





Hundedage, 2015 Fabulerende fortælling om den danske opdagelsesrejsende og sørøver Jørgen Jürgensen (1780-1841), som var konge på Island i hundredagene 1809.

Pasfotos, 2018. Halli, en islandsk digter med ungdommens mod, drager i 1970'erne til Norge for at tjene penge og se verden. Den byder på en broget skare af mennesker og deres fortællinger og midt i al dette, kærligheden.

Rap med Reykjavíks døtre ”Reykjavíkudætur”

Under nOrd – nordisk litteraturfestival - optrådte det musikalske kollektiv Reykjavíkudætur.

Reykjavíkudætur blev dannet i 2013 som en feministisk gruppe, der ønskede at sætte fokus på kvinders ligestilling.

Mange islandske unge kvinder synes, at nok har de ligestilling på mange områder. Men de synes kvindesynet er for snævert. Der er for meget man ikke må, meget man ikke kan gøre, hvis man vil betragtes som en rigtig kvinde. Det afspejler deres optræden og sangtekster.

På Kulturværftet optrådte 8 unge kvinder efter interviewet med Einar Maard Guðmundsson. Desværre sang de på islandsk, så det var svært at forstå deres tekster, Men de havde en slagkraftig og effektfuld optræden.



MEDLEMSREJSE TIL GÖTAKANALEN OG SKÆRGÅRDEN.

Hillerød Lokalafdeling planlægger i samarbejde med Vitus rejser en 4-dages bustur den 20. - 24. maj 2019.

Pris: 4 499 kr. p.p. i delt dobbeltværelse med bad og toilet.

Tillæg for enkeltværelse: 400 kr.

Administrationstillæg: 89 kr. p.p

Afbestillingsforsikring: 259 kr. p.p.

I prisen indgår:

Tur i 4*bus. Indkvartering på Hotel Scandic Billingen i Skövde.

3 x morgenmad, 3 x frokost, 3 x middag.

Entreer og sejltur på Götakanalen samt udflugt til skærgården samt dansktalende rejseleder på hele rejsen.

Rejsen begynder og slutter i ved stationen i Hillerød.

Program:

Mandag d. 20. maj:

Til Sverige via Helsingør - Helsingborg. Besøg på Herregården Gunlillaberg ved Bottnaryd i blomsterkunstner Tage Andersens have og kunstudstilling. Her nydes dagens frokost. Videre til hotellet i Skövde, hvor middagen indtages.



Tirsdag d. 21. maj:

Besøg i Lidköping, byen ved bunden af Sveriges største sø, Vänern.

En hyggelig by med gode indkøbsmuligheder, bl.a. ved den tidligere porcelænsfabrik Rörstrand. Frokost for egen regning.

Tur gennem Arns rige (Tempelridderen fra Jan Guillous roman), besøg i Varnhems kirke og klosterkomplekset. Middag på hotellet.

Onsdag d. 22. maj:

Sejltur på Götakanalen fra Karlsborg til Vikensøen gennem Forsvik-slusen.

Let frokost ombord. Sent på eftermiddagen retur til hotellet, hvor middagen indtages.



Torsdag d. 24. maj:

Tur til Skærgårdsøerne Tjörn og Orust, der ligger lidt nord for Göteborg.

Her spises frokost inden turen går sydpå mod Helsingborg og Hillerød.

Tilmelding inden **d. 15. november** 2018 til

Beth Espedal, Nyhusevej 15, 3400 Hillerød,

tlf. 4826 0178 eller

på norden.hillerod@youmail.dk

med oplysning om navn, adresse, tlf. og mailadresse. Herefter tilsendes yderligere info og meddelelser om opkrævning af depositum (d.10.1) og restbetaling (d. 10.4) .